

Protokół

34. i ostatniego posiedzenia drugiej sesyi, drugiego peryodu sejm^u galicyjskiego z dnia 10. października 1868.

Obecni: Marszałek, książę Leon Sapieha.

Sekretarze: Barewicz, Dr. Emil Pfeiffer, Józef Szujski, St. Tarnowski.

Komisarz rządowy: radca namiestnictwa Bartmański.

Liczba posłów obecnych przy początku posiedzenia 85, w ciągu posiedzenia 116.

Początek posiedzenia o godzinie 10tej minut 10.

Sekretarz Szujski czyta protokół poprzedniego posiedzenia, a po przyjęciu protokołu bez zarzutu, oświadcza marszałek, że wniesione do dnia 10. października petycje, stosownie do powziętej na dniu wczorajszym uchwały, odesłane będą do Wydziału krajowego.

Na porządku dziennym sprawozdanie komisji konstytucyjnej o przedłożeniu rządowem, względem postanowień na wypadek, że poseł sejmowy ulegnie kondemnacie, lub zostaje pod śledztwem karnem.

Sprawozdawca poseł Zyblikiewicz wnosi: Wysoki Sejm raczy uchwalić ustawę w przedłożeniu rządowem proponowaną.

Przy rozprawie szczegółowej, wnosi p. Krzeczunowicz następujące poprawki:

1. W wierszu pierwszym po słowach: »za czyn jaki karygodny« opuścić słowo »jaki.« — W wierszu drugim zamiast »utraci,« powiedzieć »traci,« — a wreszcie zamiast słów: »w myśl ustawy z dnia 3. października 1861.« powiedzieć: »w myśl ustawy o nietykalności i nieodpowiedzialności posłów.«

Sprawozdawca przyjmuje tę poprawkę imieniem komisji.

Poseł Paszkowski wnosi: »śledztwo zostało odroczone«, zamieścić: »areszt zaś zdjęty, jeżeli takowy zarządzonym został.«

Sprawozdawca przyjmuje i tę poprawkę. Paragraf z temi poprawkami przyjęty. Paragraf 2gi i tytuł przyjęty. Cała ustawa w trzecim czytaniu przyjęta.

Ustawa

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zawierająca postanowienia na wypadek, że poseł sejmowy ulegnie kondemnacie sądowej, lub zostaje pod śledztwem karnem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Posel sejmowy, który za jaki czyn kary godny ulegnie kondemnacie, pociągającej za sobą według ustaw utratę prawa wyboru i wybieralności do Sejmu, traci tem samem i prawo uczestnictwa w Sejmie. Podczas śledztwa karnego nie może wykonywać funkcji członka Sejmowego, jeżeli Sejm w myśl ustawy o nietykalności i nieodpowiedzialności posłów nie zażąda, ażeby śledztwo zostało odroczone, areszt zaś zdjęty, jeżeli takowy zarządzonym został.

§. 2.

Niniejsza ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Następuje sprawozdanie komisji konstytucyjnej z wniosku posła Krzczunowicza o nietykalności i nieodpowiedzialności posłów.

Sprawozdawca p. Zyblikiewicz wnosi: „Wysoki Sejm raczy uchwalić ustawę podług wniosku posła Krzczunowicza.“

Przy rozprawie szczegółowej wnosi p. Paszkowski:

Ustęp 1. art. I. ma brzmieć:

„Członek Sejmu krajowego nie może być nigdy pociągany do odpowiedzialności za głos dany przy pełnieniu powołania swojego, za zdanie zaś przytem objawione, odpowiedzialnym jest tylko Sejmowi.“

Sprawozdawca przyjmuje tę poprawkę. Ustęp I. z tą poprawką przyjęty. Ustęp II. przyjęty bez dyskusji.

Tak samo ustęp III., IV. i V. Podobnie art. II.

Przy tytule wnosi poseł Krzczunowicz następującą poprawkę. Tytuł ten ma brzmieć:

„Ustawa dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, stanowiąca dodatek do statutu krajowego, z dnia 26. lutego 1867, względem nietykalności i nieodpowiedzialności posłów.“ Poprawka ta jest poparta.

Jako zmiana w statucie krajowym potrzebuje poprawka ta obecności $\frac{3}{4}$ wszystkich posłów, liczba ta (114) jest obecną. Sprawozdawca przyjmuje poprawkę.

Tytuł przyjęty jednomyślnie.

Poseł Grocholski wnosi: „Skoro ustawa uważa się za dodatek do statutu krajowego, powtórzyć drugie czytanie.“ — Wniosek ten jest przyjęty.

Poseł Kowalski wnosi: W ustępie po słowie: „rozporządzam“ dodać: „jako dodatek do statutu krajowego.“ — Poprawka ta przyjęta jednomyślnie; tak samo art. I. i II. i cała ustawa w trzecim czytaniu.

U s t a w a

obowiązująca dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem względem nietykalności i nieodpowiedzialności posłów na Sejm galicyjski.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. 1.

Członek Sejmu krajowego nie może być nigdy pociągany do odpowiedzialności za głosowanie, odbyte w wykonaniu powołania swojego, za zdania zaś w wykonaniu tego powołania wypowiedziane, odpowiedzialnym jest tylko Sejmowi.

Członek Sejmu nie może być w czasie trwania sesyi bez zezwolenia Sejmu sądownie ściganym, lub też uwięzionym z wyjątkiem ujęcia na gorącym uczynku.

Nawet w przypadku ujęcia na gorącym uczynku, winien sąd uwiadomić natychmiast marszałka krajowego o dokonaniem uwięzieniu

Jeżeli Sejm zażąda, musi uwięzienie ustać, lub ściganie na cały czas sesyi być odroczonem.

Uwięzienie lub śledztwo, przed rozpoczęciem sesyi, przeciw członkowi Sejmu zarządzone, winno ustać na cały czas sesyi, gdy Sejm tego zażąda.

Art. 2

Wykonanie tej ustawy poruczam memu Ministrowi spraw wewnętrznych i sprawiedliwości.

Następuje sprawozdanie Wydziału krajowego o petycji miasta Stanisławowa, o pożyczkę półmilionową złr wal. austr. ze Skarbu Państwa.

Sprawozdawca poseł Grocholski, z powodu, że kredyt krajowy obciążony już pożyczką głodową, a mający się obciążyć jeszcze nową pożyczką na budowę domu obłąkanych we Lwowie i na budować się mające drogi; mógłby w razie nowej jakiej koniecznej potrzeby nie znaleźć dostatecznej dla siebie poręki, i że kraj pożyczki te z tego względu gwarantować nie może, wnosi:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić: Prośbę Rady gminnej miasta Stanisławowa, o udzielenie z funduszów Państwa pożyczki do wysokości 500.000 złr. w. a. na odbudowanie zniszczonych pożarem budynków, odstępuje się c. k. Namiestnictwu z najgorętszem poparciem“.

Przeciw temu wnioskowi przemawia poseł Smolka i Golejewski. Ten ostatni stawia następujący wniosek:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić załączoną ustawę“.

U s t a w a

o poręczeniu przez kraj pożyczki przez gminę miasta Stanisławowa na odbudowanie zniszczonych pożarem części miasta, zaciągnąć się mającej.

„Zgodnie z uchwałą Sejmu mego Królestwa Galicji i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

„Kraj poręcza pożyczkę przez gminę miasta Stanisławowa na odbudowanie zniszczonych w dniu 28. września 1808 r. pożarem części miasta do wysokości pół miliona złr. a. w zaciągnąć się mającej.

Art. II.

„Sejm upoważnia Wydział krajowy do ułożenia warunków tej poręki“.

Wniosek ten jest poparty.

Poseł Kowalski wnosi: „Wysoki Sejm raczy uchwalić prosić Najjaśniejszego Pana, ażeby dla poratowania miasta Stanisławowa została rozpisana loterya w całym Państwie. Wniosek jest poparty. Dyskusya zamknięta. Zapisani do głosu przeciw wnioskowi komisji, posłowie: Kamiński, Zyblikiewicz, Adam Sapieha, Chrzanowski, Hönigsmann, Trzeciecki, Smolka, Golejewski. — Generalnym mową wybrany: Książę Adam Sapieha.

Pod głosowanie przychodzi naprzód wniosek posła Golejewskiego i zostaje przyjętym, że zaś jestto wniosek do ustawy, przeto następuje rozprawa szczegółowa. — Przy artykule I. wnosi poseł Skrzyński, ażeby uchwalonem było, że pożyczka ta ma być oparta na specjalnych hipotekach poszkodowanych.

Posel Hönigsmann wnosi: „Polecić Wydziałowi krajowemu, ażeby przybierając do pomocy wnioskodawców Golejewskiego i Skrzyńskiego, ułożył jeszcze wciągu posiedzenia stósowny projekt do ustawy«. Posiedzenie zawieszono na pół godziny. — Po przerwie wnosi sprawozdawca poseł Grocholski następujący projekt do ustawy:

U s t a w a

o poręczeniu przez kraj pożyczki przez gminę miasta Stanisławowa, na odbudowanie zniszczonych części miasta zaciągnąć się mającej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Kraj poręcza pod warunkami niżej wyszczególnionemi pożyczkę, mającą się zaciągnąć przez gminę miasta Stanisławowa, na odbudowanie zniszczonych pożarem w r. 1868 części miasta, do wysokości pół miliona złr. w. a.

§. 2.

Warunki pożyczki ułoży Rada gminna miasta Stanisławowa w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

§. 3.

Udzielanie funduszów z uzyskanej pożyczki pojedynczym pogorzelncom na odbudowanie zniszczonych domów, uskutecznić będzie komitet mianowany przez Radę gminną, a zatwierdzony przez Wydział krajowy.

§. 4.

Fundusze na odbudowanie pogorzałych domów, mogą być udzielane pogorzelncom tylko na hypotekę dostateczną i w miarę odbudowania.

§. 5.

Odbudowane domy i ich przynależności mają być ogniotrwałym materiałem pokryte.

§. 6.

Wszelkie koszta administracyi, tyżące się zaciągnięcia użycia i spłaty pożyczki, winna ponosić gmina miasta Stanisławowa.

W rozprawie ogólnej wnosi poseł Samelson, ażeby między warunkami umieszczonem było, „że właściciele odbudować się mających realności, mają realności te asekurować“. Przemawia jeszcze Zyblikiewicz, Skrzyński, Kamiński. Dyskusya zamknięta.

Posel Badeni wnosi przyjęcie en bloc. Ustawa w drugim czytaniu przyjęta en bloc. W trzeciem czytaniu przyjęta jednogłośnie.

Następuje sprawozdanie Wydziału krajowego względem pozwolenia gminie Młynisk na pobór dodatku gminnego do wszystkich podatków bezpośrednich w wysokości 36⁰/₀.

Sprawozdawca poseł Grocholski wnosi:

U s t a w a

obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem względem pozwolenia gminie Młynisk, powiatu Trembowelskiego, na pobór dodatków gminnych do podatków bezpośrednich dla pokrycia wydatków gminnych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Mego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Gminie Młynisk, powiatu Trembowelskiego, pozwala się pobierać w latach 1868. i 1869. na pokrycie jej wydatków gminnych, dodatek gminny do wszystkich podatków bezpośrednich (bez dodatków nadzwyczajnych) w wysokości 36⁰/₀.

Sekretarz Pfeiffer czyta następujący wniosek naglący posła Ad. Sapichy i 86 posłów:

• Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Zważywszy, iż przy zbyt rzadko odbywających się sesjach sejmowych i nader krótkiem ich trwaniu załatwienie spraw najważniejszych niepodobnem się staje,

• Zważywszy, że z tego powodu Sejm nigdy zadaniu swojemu i obowiązkowi w dość skąpo mu wydzielonym zakresie działania zadość uczynić nie może, — zważywszy nareszcie, iż z powodu zbyt wielu nieprzyprawdzonych „reform kraju pomysłność kraju i Państwa tak moralnie jak i materialnie na szwank jest narażona,

• Sejm Królestwa Galicyi i Lodomerji wyraża życzenie:

„Ażeby Wys. Rząd na przyszłość Sejm corocznie w pewnym oznaczonym terminie i na czas odpowiedni „zwoływać zechciał, a przeto dał mu możliwość rozwinięcia niezbędnej i prawem wskazanej czynności ustawodawczej.“

Wniosek jednogłośnie przyjęty.

Sekretarz Pfeiffer czyta pismo od Rady Miasta Lwowa z wyrażeniem uznania dla Sejmu.

Następuje z porządku dziennego sprawozdanie komisji petycyjnej. Sprawozdawca poseł Wyrobek, Petycja l. 336. załatwiona podług wniosku komisji. Liczba 405. załatwiona w ten sam sposób. L. 339. załatwiona zgodnie z wnioskiem komisji. L. 7. załatwiona następującą ustawą:

U s t a w a

obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, o odłączeniu osady „Klasno“ od gminy „Siercza,“

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego, Mego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam na podstawie §. 3. ustawy gminnej dla tegoż Królestwa z 12. sierpnia 1866. co następuje:

§. 1.

Osada Klasno w powiecie Wielickim odłącza się od gminy Siercza i tworzyć będzie oddłą osobną gminę.

§. 2.

W trzydzieści dni po ogłoszeniu niniejszej ustawy będą zarządzone dla każdej z tych obecnie rozłączonych gmin, wybory nowych reprezentacyj gminnych.

Skoro nowe Reprezentacje gminne zostaną ukonstytuowane, dotychczasowa Reprezentacja gminna odda każdej z tych dwóch gmin jej dotyczący majątek gminny, i dobro gminne do rąk jej nowoobranej Reprezentacji.

§. 4.

Uzyskane w rozdzielonej obecnie gminie prawo przynależności i wypływające z tąd prawne obowiązki i gminy tyczyć się będą na przyszłość tej gminy, która byłaby się stała gminą przynależną, gdyby rozdzielenie było nastąpiło przed uzyskaniem prawa przynależności.

§. 5.

Instrukcyje co do oddania majątku i dobra gminnego w zarząd nowych Reprezentacyj gminnych, jak co do uregulowania wzajemnych pretensyj między rozłączonymi obecnie gminami z tytułu dotychczasowego wspólnego zarządu, zastrzegają się wspólnemu porozumieniu Wydziału krajowego z Namiestnictwem, którą Izba w drugim czytaniu en bloc, a następnie w trzecim czytaniu przyjmuje.

Petycye niezadowolone odesła Izba na wniosek sprawozdawcy do Wydziału krajowego.

Następuje sprawozdanie z petycyj przekazanych do komisji administracyjnej. Sprawozdawca poseł Paskowski L. 115, 216 i 306 załatwione podług wniosku komisji. Podobnie też liczba 137. Inne petycye nie załatwione, odesłane na wniosek sprawozdawcy do Wydziału krajowego.

Sprawozdanie komisji konstytucyjnej z przekazanych jej petycyj. Sprawozdawca poseł Hoenigsmann. Liczba 6, 85, 40, 47, 58, 97, 102, 106, 107, 126, 165, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 175, 176, 188, 197, 198, 206, 209, 249, 253, 254, 255, 264, 275, 276, 284, 288, 291, 297, 306, 308, 309, 311, 312, 318, 323, 329, 331, 363, 404, 409, 454, 457, 465, 474, 482, 483, 532, 535, 536, 545, 565. załatwione podług wniosku komisji, po-

dobnie jak wniosek posła Krzeczunowicza o zmianę §. 35. ordyn. wybor. dla gmin. Petycja l. 445, 443, 442 ode-
 słane Namiestnictwu do załatwienia. Wszystkie inne nie załatwione petycje odsyłają się do Wydziału krajowego.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji katastralnej o wniosku posła X. Stępka; sprawo-
 zdawca p. Golejewski wnosi:

Wyzoki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę:

„Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem uznaje, iż kraj nie ma obo-
 •wiązku do ponoszenia z funduszu krajowego wydatków na wynagrodzenie członków komisji katastralnej lub mężów
 •zaufania, i wzywa e. k. Rząd do zaniechania w Galicyi wszelkich czynności katastralnego oszacowania gruntów podług
 •obecnego systemu prowadzonych, niemniej do stosownego obniżenia podatku gruntowego w Wielkiem Księstwie
 •Krakowskiem.“ Wniosek jest przyjęty.

Po przemowie Marszałka, który wzywa Izbę do okrzyku na cześć Najjaśniejszego Pana i Najja-
 śniejszej Cesarzowej, dziękuje poseł Majer Marszałkowi w imieniu Izby.

Po przeczytaniu i przyjęciu protokołu obecnego posiedzenia, Marszałek zamyka posiedzenie i sesję sej-
 mową o godzinie 2 minut 40 z południa.

Leon Książę Sapicha w. r.

Sekretarz
St. Tarnowski w. r.

Sekretarz
Pfeiffer. w. r.

